

CİLT 9, SAYI 12, ARALIK 1981

**Türk
sanayicileri
ve
iş adamları
derneği**

görüŒ

GÖRÜŞ (AYLIK YAYIN) ARALIK 1981

Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği

Sahibi ve Sorumlu Neşriyat Müdürü :

**Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı Ali Koçman**

Yazı İşleri Müdürü :

**Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
Genel Sekreteri Ertuğrul İhsan Özol**

**Adres : Cumhuriyet Cad. Dörtler Ap. 18/1
Elmadağ - İstanbul**

Telefon : 46 24 12

**Görüş'teki yazılar, kaynak olarak, TÜSİAD -
GÖRÜŞ'ün belirtilmesi koşuluyla izinsiz kul-
lanılabilir.**

Basıldığı Yer : Nurtan Matbaası - İstanbul

Tel. : 22 73 27 26 46 35

Bu Sayıda

Yeniden Değerleme	4
Ülkemizde Açık İşsiz Sayısı Azalıyor	5
Değişken Faiz Uygulaması	7
Dünya'da Alüminyum Üretimi ve Tüketimi	10
Avrupa Topluluğunda Tarımsal Koruma ...	13
İç Petrol Fiyatları	15
Uluslararası Gelirin Karşılaştırılması	17
Tarife Artışları ve Sanayi Ürünlerinde İşleme Oranları	19
Ortalama Verilere Dayanmanın Olumsuz Etkileri Olabilir!	22
Almanya'da Meslek Eğitimi	25
Hangi ülkeler İşçi Dövizini Kazanıyor	27
Küçük OECD Ülkelerinde Dış Açıklar	29
Kaç Kişi Sigortalı	31

Yeniden Değerleme

Türk ekonomisi çok şiddetli bir enflasyondan geçmiş ve 1981 yılı sonunda % 35 civarında bir tabana inmiş bulunmaktadır. İktisat politikasından sapmalar olmadığı müddetçe enflasyonun bu düzeyini koruması ve tedricen düşmesi beklenmektedir. İktisadi Kalkınmanın planlı döneminde fiyatlar 1963 yılına kıyasla 36.6 kat artmıştır. Bu dönem zarfında kurulan birçok teşebbüslerin bilançoları yeniden değerlendirilmeye tabi tutulmadığı için fiyatlandırma kararlarında kârlılık oranlarında çok yanlış bazlar kullanılmaktadır.

Daha rasyonel bir karar verme ve piyasadan borçlanma mekanizmasının teşebbüslerde benimsenmesi gereken bu günlerde daha gerçekçi muhasebelere olan ihtiyaç açıktır. Gerçekçi bir muhasebe için ilk koşul bilançoların yeniden değerlendirilme olanağının sağlanmasıdır. 1960'ların ilk yarısında kurulmuş ve KİT'lerin reorganizasyonunu ele alan komisyonlar bilançoların yeniden değerlemesini teklif etmişler, bu usulün özel kesimde de uygulanmasını önermişlerdi. Ancak bu öneriler kağıt üzerinde kalmıştır.

Zamanlama bakımından en uygun dönemdeyiz. Ekonomi mekanizmasının yeniden kurulduğu ve gözden geçirildiği 1981 yılında bu konunun bir an evvel çözümlenmesi çok yararlı olacaktır.

Ülkemizde Açık İşsiz Sayısı Azalıyor

İş ve İşçi Bulma Kurumunun verilerine göre, kuruma kayıtlı açık işsizler 1981 yılında belirli bir düşüş göstermektedir. 1981'in ilk iki ayında geçen yıla göre toplam açık işsizler % 24.2 ve % 12.7'lik bir artış göstermesine karşın Mart ayından itibaren, toplam açık işsizlerde belirli bir azalma görülmektedir. Bu düşüş Nisan'da geçen yıla göre % 11.0, Mayıs ayında % 16.8, Haziran'da % 13.5 ve Temmuz sonunda ise % 11.8'i bulmuştur. Bu gelişimin yılın 2. yarısında devam etmesi halinde toplam açık işsizlerin sayısında belirli bir azalma beklenmektedir.

TOPLAM AÇIK İŞSİZLER(*)

	1980	1981	1981/80 %
OCAK	201.892	250.696	+24.2
ŞUBAT	220.828	248.957	+12.7
MART	255.681	245.076	-4.2
NİSAN	271.692	241.639	-11.0
MAYIS	280.466	233.263	-16.8
HAZİRAN	282.801	244.649	-13.5
TEMMUZ	281.034	247.929	-11.8
AĞUSTOS	278.304		
EYLÜL	248.874		
EKİM	244.813		
KASIM	246.624		
ARALIK	263.254		

(*) Açık işsiz şöyle tanımlanmaktadır : Çalışma gücü olan, çalışmak isteyen kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi ya da uğraşısı olmayan ve kurum tarafından henüz kendisine iş bulunmayan aktif işgücü grubundaki kimseye kayıtlı açık işsiz denir.

Kaynak : İş ve İşçi Bulma Kurumu.

Değişken Faiz Uygulaması

Son senelerde ticari bankaların gelişmekte olan ÷lkelere açtığı kredilerin büyük bir kısmının faizi değişkendi. 1979 sonunda en fazla borç alan 33 gelişmekte olan ÷lkenin değişken faiz oranı (VIR) borcu, kısa vadeli borçlar da dahil olmak üzere, 180 milyar doları bulmuştur. Referans kabul edilen LIBOR da % 1 artış bu ÷lkelerin faiz borçlarını yılda 1.8 milyar arttırıyor.

Son sekiz yılda, LIBOR, belli başlı endüstrileşmiş ÷lkelerde enflasyon oranının altında idi. Bu nedenle borçlular negatif faiz oranından faydalanıyorlardı. Enflasyonun arttığı dönemde borç verenler, sabit oran borcuna göre VIR borcu ile beklenmedik enflasyona karşı kendilerini daha iyi koruyorlardı. Toplam borç içinde VIR payı arttııkça borç alanların kârlılığı

da azalmaya başladı. Bu durumun yoğunlaşarak devam etmesi beklenmektedir. Ancak, bunun nedeni VIR borcunun daha yaygın hale gelmesi yanında faiz hadlerinin ABD politikası nedeniyle tırmanmasıdır.

Artan faiz oranları resmi döviz rezervleri ve diğer döviz alacaklılarından elde edilen gelirleri arttırmıştır. 1979 senesi sonunda, belli başlı 33 borçlu ülke 115.3 milyar dolarlık VIR alacağına sahiptiler. Bu da toplam VIR borcunun üçte ikisini teşkil ediyordu. Birkaç petrol ithal eden ülkenin (İspanya, Kolombiya v.s.) VIR alacakları, VIR borçlarını geçmiştir. Bu nedenle para piyasası oranlarının artması bu ülkeler için avantaj sağlıyor.

Arjantin ve bazı yarı endüstrileşmiş ülkelerin ise VIR borçları ve alacakları hemen hemen aynıdır.

Bazı ülkelerin ise VIR borçları alacaklarından fazladır. Bu durumda olan ülkeler Brezilya, Güney Kore, Türkiye, Şili, Fildişi Sahili, Fas ve Filipin'dir.

1979 SENESİ SONUNDA DEĞİŞKEN FAİZ ORANI BORÇLARI
(Milyar Dolar)

	Toplam değışken Faiz oranı borcu (VİR)	Döviz Alacakları
Finans piyasalarından borç alan belli başlı 33 ülke	181.3	115.3
Petrol ithal edenler	111.6	77.7
Yarı endüstrileşmiş ülkeler	92.9	65.0
Arjantin	9.6	8.9
Brezilya	39.0	10.2
Kore	4.1	2.2
Şili	9.9	5.6
İspanya	11.5	23.3
Türkiye	4.2	0.8
Diğerleri	18.7	12.7
Kolombiya	2.8	3.8
Fildişi Sahili	1.5	0.2
Fas	2.4	0.8
Filipinler	5.4	3.7
Petrol İhrac edenler	69.7	37.6
Meksika	29.6	8.0

Dünya'da Alüminyum Üretimi ve Tüketimi

1979 yılında 14.6 milyon ton olan dünya toplam alüminyum üretimi % 5.5 oranında bir artış göstererek 1980 yılında 15.4 milyon tona ulaşmıştır. 1980'de bir önceki seneye göre, alüminyum üreten 41 ülkeden 24'ünde üretim artarken, 9 ülkede üretim azalmış ve 8'inde de aynı seviyede kalmıştır. Alüminyum üretiminde ilk sırayı A.B.D. alırken, ikinci sırada Rusya, üçüncü sırada Japonya bulunmaktadır. Türkiye alüminyum üretiminde 31.000 ton ile 36. sırada yer almaktadır. Türkiye'den sonra Birleşik Arap Emirlikleri, Güney Kore ve İran gelmektedir.

Dünyanın en fazla alüminyum üreten ülkelerinden A.B.D. ve Kanada'nın bulunduğu Kuzey Amerika aynı zamanda en fazla alüminyum tüketen kıtadır. 1980 senesinde toplam alüminyum tüketiminin % 41.7'si bu kıtada, % 31.6'sı Batı Avrupa'da ve % 13.6'sı Japonya'da gerçekleşmiştir.

Alüminyum sanayii girdi olarak, aşırı elektrik enerjisi kullandığından, petrol krizinden sonra bu sektörün öncelik sırasında önemli değişiklikler beklenmektedir.

DÜNYA ALÜMİNYUM ÜRETİMİ

(000 Ton)

	1980	1979	1970
Kanada	1068	860	973
A.B.D.	4654	4557	3607
Meksika	44	44	34
Arjantin	119	119	—
Brezilya	256	238	57
Surinam	50	264	55
Venezuela	313	207	23
Bahreyn	126	126	—
Çin	363	363	127
Hindistan	185	211	161
İran	10	14	—
Japonya	1091	1011	733
Güney Kore	21	22	15
Tayvan	64	56	27
Türkiye	31	32	—
Birleşik Arap Emirlikleri	25	9	—
Kameron	40	44	53
Mısır	120	77	—
Gana	170	169	113
Güney Afrika	830	83	—

(000 Ton)

	1980	1979	1970
Avustralya	304	269	206
Yeni Zelanda	156	155	—
Fransa	432	395	381
B. Almanya	731	742	309
İtalya	271	269	146
Hollanda	259	259	40
İngiltere	94	93	90
Avusturya	94	93	90
İzlanda	74	73	38
Norveç	651	660	523
İsveç	82	82	64
İsviçre	86	83	92
Çekoslovakya	38	37	31
Doğu Almanya	64	64	59
Yunanistan	145	141	87
Macaristan	73	72	66
Polonya	91	96	99
Romanya	241	217	102
İspanya	386	259	120
Rusya	1787	1751	1.100
Yugoslavya	185	174	48
Dünya Toplam	15.358	14.556	9.654

Kaynak : Financial Times.

Avrupa Topluluğunda Tarımsal Koruma

Avrupa topluluğunun Ortak Tarım Politikası (CAP) oldukça karışık bir sistemdir. Belli başlı tarım ürünlerinin iç fiyatları, ithalata vergi konarak veya toplam üretim talebi aştığı zaman hükümet alımları yoluyla muhafaza edilir. Dünya fiyatları piyasa şartlarına göre değişirken, iç fiyatlar sabit tutulduğundan iç ve dış fiyatlar arasındaki fark önemli oranda dalgalanıyor. Geçen 10 yıl içinde alıcılar süt tozunu dünya fiyatlarından 1.5 ile 5, tereyağını 1.5 ile 4, peyniri 2.5, bifteği 2 ve tahılı 1.5 ile 2 kat daha pahalı almak zorunda kalmışlardır.

Avrupa'lı tüketiciler bu farkları ödedikleri gibi, fazla malın dünya fiyatlarından satılması

veya bunların hayvan yemi olarak kullanılması nedeniyle ortaya çıkan zararları kapamak için de vergi ödüyorlar. CAP'ın AET tüketicilerine maliyetinin 1976 senesinde 11 milyar doları bulduğu tahmin ediliyor.

Bazı ürünler de kendi kendine yeterliliği, bazı ürünlerde de ihraç edilebilecek fazlalığın üretimini sağlamak için iç fiyatlar yeterince yüksek tutulmakta. Bunun en belirgin örneği şekerde görülüyor. Destekleme fiyatları ve fazlalığı satış programı nedeniyle, AET Küba'dan sonra dünyanın önde gelen şeker ihracatçısı olmuştur. Akdeniz ülkelerinin katılması ile, AET'nin zeytinyağı, şarap, meyve ve sebze tüketiminin büyük bir kısmı iç üretim ile karşılanacak ve Kuzey Afrika ve gelişmekte olan ülkelerden gelebilecek mallara AET piyasası kapatılacaktır.

AET'deki ürün fazlalarının bir kısmı yiyecek yardımı olarak ayrılıyor. Ancak belli aralarla bu fazlanın satılması dünya fiyatlarını etkiliyor ve bazı yerleşmiş ihracatçıların piyasayı terk etmesine neden olabiliyor.

İç Petrol Fiyatları

Taleplerindeki fiyat elastikiyetinin az, gelir elastikiyetinin ise yüksek olması nedeniyle hükümetler petrol ürünlerine genellikle ağır bir vergi uygularlar. 1960'lı yıllarda petrol ithalatçısı ülkeler petrol üreten ülkelere oranla varil başına yaklaşık 4 misli fazla vergi geliri sağladılar.

Bununla beraber 1970'li yılların ortasında uluslararası petrol fiyatları büyük artışlar gösterdiği zaman, hükümetler dolaylı vergilemeyle bu fiyatları daha da arttırma taraftarı olmadılar. Aşağıdaki tablo benzin, gazyağı, fuel oil'in 53 ülkedeki milli ve uluslararası fiyat ortalamalarını gösteriyor. Ayrıca, tablo hükümetlerin petrol fiyatlarındaki artışın etkisini azaltmak için petrol fiyatına giren vergi payından nasıl yararlandıklarını göstermektedir.

Reel olarak adı geçen üç petrol ürününün 1980' deki uluslararası fiyatları 1972 seviyesinin % 350 üstünde idi, ancak petrol ithalatçısı gelişmekte olan ülkelerde bu oran iç piyasa fiyatlarının sadece % 71'i sanayileşmiş ülkelerde ise sadece % 62 üstünde olarak görülmektedir. Petrol ihracatçısı gelişmekte olan ülkelere ise reel olarak % 30 civarında bir düşüş görülmektedir.

İç piyasadaki petrol ürünü fiyatlarının uluslararası fiyatlara oranı (1972 - 1980)

Seneler	Sanayileşmiş Piyasa Ekonomileri	Petrol İthalatçıları	Petrol İhracatçıları
1972	3.3	2.7	1.7
1978	2.0	1.8	0.5
1980	1.6	1.4	0.3

Kaynak : Dünya Bankası.

Uluslararası Gelirin Karşılaştırılması

Çeşitli ülkelerin gayri safi yurt içi hasıllarını, o günkü döviz kuru ile ortak bir para birimine çevirerek gerçek gelirleri karşılaştırmak yanıltıcı sonuçlar verir. Döviz kurları satın alma gücünü tam olarak göstermediği gibi, bir sene içinde büyük değişiklikler de gösterebilir.

Uluslararası Gelir Karşılaştırma Projesinin (ICP) amacı bu sakıncayı gidermektir. ICP, toplam GSYİH içinde 153 giderde fiyat oranlarını karşılaştırıyor. Karşılaştırmalar, ABD fiyatlarını ve satın alma gücünü esas kurlara göre pondere etmektedir. 1975 fiyatlarına dayanarak yapılan karşılaştırmalarda, satın alma gücü döviz kuru 34 ülke için hesaplanmıştır. Bazı yaklaşık değerler kullanılarak,

sonuçlar tüm gelişmekte olan ülkelere uygulanmıştır. ICP değerlerini kullanmanın net etkisi, düşük gelirli ülkelerde kişi başına gayri safi milli hasıla tahminlerinin yükseltilmesi gereği olmuştur.

Bu rakamlar sadece tahmin egzersizi olarak kabul edilmelidir. Çünkü gerçek satın alma gücüne tam eşit değerler çıkarmaya çalışmak birçok sorunlar yaratabilir. Örneğin, kalite ve stil farklılıkları, tüketicilerde mallarında karşılaştırmayı güçleştirir. Ayrıca, kamu sektörü tarafından bedava sağlanan hizmetlerin değerini ölçmek de imknsızdır. Bununla beraber ICP sonuçları, gelirleri uluslararası düzeyde karşılaştırmak için en iyi metod olup, standard döviz kurlarını kullanma sistemine göre çok daha üstündür.

Kişi Başına Gerçek GSMH (1980)

(Dolar)

lke Grubu	Döviz kuruna göre çevrilmiş	Satın alma gücüne göre çevrilmiş
Petrol ithalatçıları	790	1700
Düşük gelirli gelişmekte olan lkeler	220	730
Orta gelirli gelişmekte olan lkeler	1710	2690
Petrol ihracatçıları	1060	2080
Tüm gelişmekte olan lkeler	850	1790
Gelişmiş lkeler	10.660	8960

Tarife Artışları ve Sanayi Ürünlerinde İşleme Oranları

İmalata ilişkin dünya ticaretinin hızlı artışı bir çok mamüle sanayileşmiş ülke pazarlarının açık olduğunu kanıtlarken, gümrük tarifeleri özellikle gelişmekte olan ülke ihracatçılarına ilgilendiren sektörlerde yüksekliğini muhafaza etmektedir. Her ne kadar Tokyo görüşmelerinde tarifelerde indirim yapıldıysa da Amerika'da gümrük tarifeleri tekstil ürünlerinde % 17, AET ülkelerinde elektronik aletlerde % 11, Norveç'de deri eşyalarda % 15, Kanada'da aletler ve diğer metal mamüllerinde % 10 oranında kalmıştır.

Gümrük tarifelerinin düşük olduğu ürünlerde dahi tarifeler hammadde üreticileri açısından engel teşkil etmektedir. Hammadde imalatında % 3 olan sanayileşmiş ülkelerin gümrük tarifeleri, işlenme derecesi (degree of processing) yükselince % 20'yi geçmekte. Bu bakımdan sanayileşmiş ülkeler hammadde ithal edip kendileri işlemekteler. Aşağıdaki tablonun üçüncü kolonunda da görüldüğü üzere 1974

senesinde gelişmekte olan ülkelerin ihracatı işlenme derecesi az olan ürünlerde fazla idi. Basit fabrikasyon ile imalat arasında sayılan işlemecilik genellikle gelişmekte olan ülkelere sanayileşmeyi teşvik eden bir araç olarak kabul edilir. Gelişmekte olan ülkelerin işlenmiş ürün ihracatları hammadde ihracatından daha çabuk artmakla beraber fabrikasyon ürünler kadar çabuk artmamaktadır. Buna da sebep sanayileşmiş ülkelerde gümrük tarifelerinin yüksekliğidir.

Gelişmekte olan ülkelerin dünya ihracatında payının olduğu sekiz tarım ürünü ele alınıp, gümrük tarifleri işlenme çeşitlerine göre değiştirilirse, adı geçen ülkelerin işlemeciliği % 20 ya da daha fazla arttırılabilir. Genel Tercih Sisteminin (Generalized System of Preferences) getireceğinden daha fazla bir oranda bu ülkelerin ihracat gelirleri artar. Ancak ihracat gelirlerinin üçte ikisi petrol dışı hammaddelere dayanan 90 kadar az gelişmiş ülkede bu yöntemin de fazla bir tesiri olamaz. 1970'li yıllarda gelişmekte olan ülkelerde işlemecilik özellikle orta gelirli ülkelerde gelişmekteydi. Sebebi fabrikasyon ürünlerinin ihracatında rol oynayan faktörlerin (kabiliyet, girişimcilik ve yeterli alt yapı) burada da geçerli olması idi. Genellikle bu faktörler en az gelişmiş ülkelerde eksiktir ve sadece düşük gümrük tarifeleri ile düzeltilemez.

Sancayilemiş ülkelerde gümrük tarifelerindeki artışlar ve gelişmekte olan ülkelere yapılan ithalatın dağılımı.

İşlenme derecesi (1)	(Kıymeti üzerinden) Ortalama gümrük tarifesi (Tokyo görüşmesi öncesi)		Gelişmekte olan ülkelere yapılan ithalatın dağılımı	Toplam ithalatta gelişmekte olan ülkelere yapılan ihracatın yüzdesi (2)
	Nominal (toplam değer üzerinden)	Efektif (işlenmede kazanılan değer üzerinden)		
Kademe 1	3	2	54	41
Kademe 2	8	23	29	26
Kademe 3	9	20	9	12
Kademe 4	9	15	8	23
Toplam			100	28

1) 21 tarım ürünün işlenme derecesi temel alınmıştır. Örneğin, pamuk ve ürünleri için sıralama şöyledir : 1) Ham pamuk, 2) Pamuk ipliği, 3) Pamuk fabrikasyon ürünleri, 4) Giyim eşyası.
2) 1974 ithalatı temel alınmıştır.

Kaynak : Dünya Bankası.

«Ortalama»

Verilere Dayanmanın

Olumsuz Etkileri Olabilir!

Kamu oyu araştırmalarıyla ün yapmış olan Amerikan Skelly and White Inc. şirketinin son yayınladığı raporlardan birinde organizasyon olgusunun bir gereği olarak karar aşamasında genelde verilerin «ortalama» değerlerinden yararlanıldığı ileri sürölmektedir.

Yüzlerce veya binlerce insanın çalıştığı kuru-luşlarda ortalama değerlerden hareket etmenin kaçınılmaz gözöktüğünün belirtildiği söz konusu raporda, gene de her şeye rağmen gercekleri iyice kavrayabilmek ve doğru kararlar alabilmek için mümkün olduğu ölçüde ortalamalardan kaçınmak gerektiği ifade olunmaktadır.

İddiaya göre, karar alınırken verilerin ortalamasını yapmak bazı önemli riskleri de beraberinde getirmektedir.

Şöyle ki : Ortalama hesaplarda çalışanların faaliyetleriyle ilgili hataları kesinlikle saptamak mümkün olmamaktadır. Aynı şekilde çok iyi yapılmakta olan bir faaliyeti de değerlendirmeniz olanak dışıdır. Ayrıca kötü yapılmakta olan bir iş ortalama sayesinde ödöllandirilmektedir. Bunların sonucu olarak da «liyakat» gereği gibi değerlendirilememekte ve çalışma-

nin memnuniyetsizliğine sebebiyet verilmektedir.

Meselâ bir üretim hattında iyi bir işçi 40 ünite, düşük vasıflı bir işçi ise 20 ünite üretiyorsa ortalama üretimin 30 ünite olması gerektiği iddia olunabilir. Oysa belkide o topluluktaki işçilerin çoğunluğu 33 ünite üretebilmektedirler... Bu durumda 30 ünitelik ortalama ısrar etmek fayda yerine zarar getirecektir.

Aynı şekilde ücret artışları hesaplanırken çalışkanlığı dikkate almadan oransal artışlarda bulunulursa, çalışkanların şevklerinin kırılması kaçınılmaz olur...

Tecrübenin önemli yerlerde beşer yıllık tecrübeye sahip 5 elemanın mı, yoksa 25 yıllık tecrübeye sahip bir kişinin yanında beş acemi elemanın mı daha faydalı olacağını «ortalama» hesaplarına göre saptamak çok zordur.

Sorunu iyi tanımlayabilmek için verilen örnekler bilinçli olarak çok basite icra olunmuştur. Gaye «ortalama» 'ya göre alınan kararlardaki hata payını azaltmak için çareler bulmaktır. Bu çareleri ise Skelly and White Inc. şirketi beş noktada toplamaktadır.

- Çalışanlar için dertlerini duyurabilecekleri bir çeşit şikâyet sistemi kurulmalıdır. Son yapılan bir psikoloji araştırmasına göre, verimlilik ile kişinin kendi çalışma standardını saptamasının doğrudan doğruya orantılı olduğu anlaşılmıştır.
- Özellikle büyük kuruluşlardaki yeknesaklığı önlemek için çok çeşitli ödüller ve ödül-

lendirme biçimleri düşünölmelidir. Ödüllen-
dirilen kişi kendisinin sıradan bir muame-
leye tutulmadığını hissetmelidir.

- Yardım ve destekler, bunlardan gerçekten faydalanabileceklere sağlanmalıdır. Örneğin, özel bir yöneticilik kursuna gönderilecek kişinin gerekli yeteneğe sahip olmasına dikkat etmek gerekir. Başarılı olanlara, daha da başarılı olmalarını sağlayacak eğitim ve araç - gereçler verilmelidir.
- Personel kendisine değer verildiğini ve sayıldığını hissetmek ister. Özellikle üst kademeye yöneticilerinin ve patronların emirlerinde çalışan en alt düzeydeki personelin bile isimlerini, aile durumlarını bilmeleri ve onlarla ilgilenmeleri şevkle çalışmanın önemli faktörlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu konuda özel bir dosya sistemini geliştirmek gerekir.
- Balık baştan kokar deyiminin her yerde geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Yöneticilerin davranış ve tutumlarıyla personele örnek olması şarttır. Her seviyedeki personeli zamanı ve yeri geldikçe gerçekleştirdiği olumlu işten dolayı abartmadan övmek ve her çalışana daha olumlu bir davranışa doğru sevk etmek yöneticinin en önemli görevlerinden biri olarak değerlendirilmektedir.

Elbette yöneticiler tüm bu noktaları gayet iyi bildiklerini ileri sürmektedirler, ancak uygulamada basit gibi gözükken bu tedbirlerin alınmasının o kadar da kolay olmadığı anlaşılmaktadır.

Almanya'da Meslek Eğitimi

Almanya'da gençlikte görülen işsizlikle mücadele gittikçe etkinleşiyor. Bu arada «dual sistem» adı verilen, meslek ve çıraklık devresini bir arada tutan sistem de gelişmekte. Buna göre haftada 8 saatlik okuldan sonra, Alman öğrenciler meslek okullarına devam ediyorlar. Okulu bitiren öğrencilerin % 65'i ise çıraklığa başlıyorlar, bu da işverenle aralarındaki bir mukaveleyle sağlanıyor. Her sanayi ve ticaret dalının gereksinimleri ve kaideleri ise «Alman Federal Meslek Okulları» tarafından ayrı ayrı saptanıyor.

1974 - 1975 yıllarında gençlerde işsizliğin artması sebebiyle 1976 yılında liselere meslek okul senesi» ilâve edildi. Buna göre liseden sonra öğrenciler bir sene müddetle meslek okuluna gidebiliyorlar. Bu da eyaletler tarafından sağlanıyor. Böylece özel firmalarda veya iş sahalarında çıraklık imkanı bulamayan gençlere iş öğrenme imkânı sağlanıyor.

Bazı eyaletler ise, henüz çok yaygınlaşmamış olan onuncu orta okul yılını uyguluyorlar. Ancak bütün bu sistemler üzerine gözlem yapan bir ekip, öğrencilerin bu onuncu sene ile, bir senelik yarım veya full-time meslek okulu arasında kendilerinin tercih yapabilmelerini istiyorlar.

Bu arada dual sisteme intibak etmemiş ya da cıvraklık devresinde başarı gösterememiş öğrenciler de bulunmakta. Bilhassa işçi çocuklarından oluşan bu grup öğrencinin durumu hayli kritik.

Bunlar için hususi lisan kursları açılması ve cemiyete entegre olabilmeleri için çalışmalar yapılması gerekmektedir. Yabancı öğrencilerin danışmanının da kendi memleketlerinden olması ve öğrenci aileleriyle devamlı irtibat halinde bulunmaları tavsiye ediliyor.

Kaynak : OECD observer

Hangi Ülkeler İşçi Dövizini Kazanıyor

Avrupa'dan kaynaklanan işçi dövizini girişinde ülkemiz Yugoslavya'dan ve Portekiz'den sonra üçüncü sırayı alıyor. (1980'de Ülkemiz işçi dövizini girişi 2.071.1 milyon doları bulmuştur.) İşçi dövizini girişinden faydalanan diğer Ortadoğu ve Basra Körfezi ülkelerinde son yıllarda yoğun bir yabancı işçi pazarı niteliği kazandığı görülüyor. Mısır son dönemde özellikle Basra körfezinden önemli işçi dövizini sağlıyor. Gelişmekte olan ülkeler 1980 yılında yurt dışında çalışan işçilerden toplam 24 milyar dolar ek gelir sağladılar.

Ülke	1978	
	(milyon dolar) işçi döviz	İşçi dövizinin mal ihracatına oranı %
Yugoslavya	2.938.0	51.8
Türkiye	983.0	42.9
Portekiz	1.688.9	60.5
Fas	762.5	51.3
Mısır	151.1	88.8
Bangladeş	1.238.6	21.0
Hindistan	520.2	17.8
Ürdün	520.0	175.4
Yemen, H. Cum.	257.7	★
Yemen, A. Cum.	1.277.0	★
Yukarı Volta	65.9	59.6
Mali	31.1	33.0

★ Bu ülkelerde işçi dövizini hemen hemen tek döviz kaynağıdır.

Ancak, değişen ekonomik şartlar, yabancı işçi alımını sınırlandıracağından uzun dönemde Ortadoğu ve Körfez bölgesinin işçi akımına doyacağı ve işçi döviz girişinin hızının azalacağı belirtiliyor.

İşçi dövizinin ülkelerin mal ihracına oranında Ürdün % 175.4 ile ilk sırayı alıyor. Bu ülkeyi % 88.8 Mısır, % 60.5 ile Portekiz takip ediyor. Yemen H. Cumhuriyeti ve Yukarı Volta'nın ise tek döviz kaynağını işçi dövizini oluşturmaktadır.

Küçük OECD Ülkelerinde Dış Açıklar

1978'de Finlandiya, İsviçre ve İspanya, 1979'da ise İsviçre ve İspanya dışında OECD'ye üye küçük ülkelerin cari işlemler dengeleri açık vermiştir.

En fazla açık veren ülkeler 1978'de 4.0 milyar dolar ile Avusturalya, 1979'da ise 3.2 milyar dolar ile Belçika, Lüksemburg olmuştur. Bu iki senede Türkiye'nin cari işlemler açığı sırası ile 1.4 ve 1.7 milyar dolar olmuştur.

1980 senesinde ise Norveç dışında tüm ülkelerin cari işlemleri açık vermiştir. 1981 ve 1982 seneleri için yapılan tahminlere göre en büyük açıklar, 1981'de 6.75 milyar dolar ile Belçika - Lüksemburg'un, 1982'de ise 5.75 milyar dolar ile Avusturalya'nın cari işlemler dengesinde görülecek. Tüm küçük ülkelerin açıklarının toplamının 1981 senesinde 40.5 milyar dolar ile en yüksek seviyeye ulaşması beklenmektedir.

CARI İŞLEMLER DENGESİ (Milyar Dolar)

	1978	1979	1980	1981	1982	Toplam
Belçika - Lüksemburg	- 0.9	- 3.2	- 5.9	- 6.75	- 4.	- 20.75
Hollanda	- 1.4	- 2.3	- 2.5	0.	+ 3.75	- 2.45
İzlanda	- 0.3	- 1.5	- 1.4	- 2.	- 2.	- 7.2
Yunanistan	- 1.0	- 1.9	- 2.2	- 2.5	- 2.75	- 10.35
Danimarka	- 1.5	- 2.9	- 2.4	- 2.5	- 3.	- 12.3
Norveç	- 2.1	- 1.0	+ 1.0	+ 0.5	+ 1.	- 0.6
İsveç	- 0.3	- 2.7	- 5.2	- 4.5	- 4.5	- 17.2
Finlandiya	+ 0.6	- 0.2	- 1.3	- 1.75	- 0.75	- 3.4
İzlanda	- 0.03	- 0.02	- 0.07	- 0.05	0.	- 0.17
Avusturya	- 1.4	- 1.9	- 3.6	- 2.25	- 1.25	- 10.4
İsviçre	+ 4.4	+ 2.4	- 0.7	- 0.25	+ 0.75	- 6.6
İspanya	+ 1.6	+ 1.1	- 4.5	- 6.5	- 4.	- 12.05
Portekiz	- 0.8	0	- 1.0	- 1.5	- 1.5	- 4.8
Türkiye	- 1.4	- 1.7	- 2.9	- 2.75	- 2.5	- 11.25
Avustralya	- 4.0	- 2.2	- 3.7	- 6.25	- 5.75	- 21.9
Yeni Zelanda	- 0.5	- 0.8	- 0.9	- 1.25	- 1.5	- 4.95
T O P L A M	- 8.7	- 18.9	- 37.3	- 40.5	- 27.75	- 133.17

Kaç Kişi Sigortalı...

SSK'nın yayınladığı istatistiklere göre, ekonomik gelişmelerinin yüksek olduğu yıllarda çalışan sigortalı sayılarında belirli bir artış izlenmektedir. 1965 yılında 895.802 kişi olan toplam sigortalı sayısı 1970 yılında (% 46.6 artışla) 1.313.500 kişiye ve 1980 yılında (% 67.8 artışla) 2.204.807 kişiye ulaşmıştır.

Son yıllardaki ekonomik güçlüklerin artması nedeniyle sigortalı sayısında, 1979 yılında ilk defa % 2.4 azalma görülmüş, 1980 yılında ise kamu sektöründe % - 0.6 bir azalma ve özel sektörde ise % 4.2'lik bir artış gerçekleşmiştir.

1965 yılından bu yana sigortalı kadın sayısı % 74, erkek sayısında ise % 156 artmıştır. Bu durum kadın sigortalı işçi istihdamının erkek sigortalılara göre daha yavaş geliştiğini göstermektedir. 1965 yılında kadın sigortalıların erkek sigortalılara oranı, % 13'e ulaşmışken 1980 yılında bu oran % 9'a inmiştir.

Sigortalıların kamu ve özel sektör olarak dağılımında ise özel sektörün payı devamlı bir gelişim göstermektedir.

Sigortalıların % Dağılımı

	Kamu Sektörü	Özel Sektör
1965	43.4	56.6
1970	40.0	60.0
1975	34.0	66.0
1980	36.1	63.9